

Udenrigsministeren (Ole Bjørn Kraft): Allerede i tiden mellem de to verdenskrige var man blevet klar over, at de gældende konventioner til beskyttelse af krigens ofre var utilstrækkelige, hvorfor der i 1929 i Genève blev udarbejdet to konventioner henholdsvis om forbedring af såredes og syges behandling under en krig og om behandlingen af krigsfanger. Man var endvidere opmærksom på, at der savnedes internationale bestemmelser til beskyttelse af civilbefolkningen i krigstid. Det arbejde på en revision og fornyelse af reglerne om alle disse forhold, der derefter fandt sted i 30'erne, blev imidlertid afbrudt af den anden verdenskrig. Men erfaringerne under denne påviste endnu tydeligere, end man før havde set det, nødvendigheden af nye aftaler på mange af disse områder, og kort efter krigens afslutning tog Den Internationale Røde Kors Komité skridt til at tilvejebringe sådanne nye regler. En af komiteen indkaldt international Røde Kors konference i Stockholm i august 1948, hvori også den danske regering deltog, udarbejdede udkast til fire konventioner om disse spørgsmål og anbefalede afholdelse af en diplomatisk konference til konventionernes vedtagelse.

Derefter sammenkaldte den schweiziske regering til en sådan konference i Genève i april 1949; heri deltog også en dansk delegation bestående af repræsentanter for udenrigsministeriet og de andre interesserede kredse her i landet. Konferencen, der strakte sig over 4 måneder, sluttede den 12. august 1949 med vedtagelse af følgende 4 konventioner:

1. Konvention til forbedring af såredes og syges vilkår i de væbnede styrker i felten.
2. Konvention til forbedring af såredes, syges og skibbrudnes vilkår i de væbnede styrker på søen.
3. Konvention om behandlingen af krigsfanger.
4. Konvention om beskyttelse af civilpersoner i krigstid.

I henhold til den bemyndigelse, som delegationen fik, underskrev den på Danmarks vegne samtlige fire konventioner, i lighed med hvad de øvrige 56 deltagende stater gjorde. Det blev bestemt, at konventionerne skulle træde i kraft, når to stater havde ratificeret. Som de to første ratificerede Schweiz og Jugoslavien, hvorefter konventionerne trådte i kraft fra den 21. oktober 1950. Senere har et yderligere antal lande ratificeret, og såvel Norge som Sverige forbereder en snarlig ratifikation af konventionerne.

Der er ved disse konventioner opnået be-

tydningsfulde fremskridt i forhold til tidligere gældende regler, selvom man ikke på alle områder nåede til så vidtgående bestemmelser, som man bl. a. fra dansk side meget stærkt havde ønsket. De tre første konventioner baserer sig i det væsentlige på bestemmelserne i tidligere aftaler, som er blevet revideret og udvidet på grundlag af senere indvundne erfaringer og den i de sidste årtier stedfundne tekniske udvikling, der jo f. eks. har gjort brugen af luftfartøjer og befordring ad luftvejen langt mere betydningsfuld end tidligere.

Hvad krigsfangekonventionen angår, viste den i Genève 1929 vedtagne konvention sig aldeles utilstrækkelig under den sidste verdenskrig. Ved de nye regler er der lagt forøget vægt på den humanitære side af spørgsmålet om krigsfangers behandling, og der er tilsikret dem en langt bedre stilling, idet der også for deres vedkommende i videst muligt omfang bør tages hensyn til menneskerettighederne.

Et spørgsmål, som man i denne forbindelse fra dansk side særligt ønskede taget op til behandling, var den civile modstandsbevægelse, idet man lagde vægt på, at konventionens beskyttelse også kom til at gælde for modstandsbevægelsens medlemmer, og krævede en lempelse af bestemmelserne for anerkendelsen af disse bevægelser. Det danske synspunkt vakte stærk modstand ved behandlingen af konventionen såvel i Stockholm som i Genève, men vandt alligevel i princippet tilslutning, og den endelige formulering må betegnes som ret tilfredsstillende for det danske standpunkt, idet reglen i art. 4 går ud på, at medlemmer af organiserede modstandsbevægelser, som hører til en af de stridende parter, og det, hvad enten de virker udenfor — den såkaldte „frihedskamp“ — eller indenfor dens eget område, og selvom dette område er besat, har ret til behandling som krigsfanger, hvis de iøvrigt opfylder de anførte betingelser navnlig om at stå under en ansvarlig ledelse og at bære et på afstand synligt fast kendemærke, når de deltager i fjendtligheder.

Jeg kan også nævne i denne forbindelse, at der fra dansk side blev udfoldet stærke bestræbelser for at få fastslået, at den beskyttelse, der ved art. 4 tillægges medlemmer af væbnede styrker, også skal gælde for de såkaldt illegale frihedskæmpere, idet art. 4s opregning af de kategorier af personer, der har krav på behandling som krigsfanger, ikke burde anses for udtømmende. Det danske standpunkt fandt ikke udtryk i artiklen, men mødte ikke nogen modstand, og en bemærkning herom blev tilført protokollen.